Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

4 ноябрь, жума, 1994 йил
Сотувда эркин нархда. № 217 (965)

"ОВОЗИ ТОЖИК" ГАЗЕТАСИ ЖАМОАСИГА

Азиз дўстлар!

Сизларни ва барча муштарийларни мамлакатимизнинг кекса нашрларидан бири — "Овози тожик" газетасининг 70 йиллик тўйи билан самимий табриклайман.

"Овози тожик" Алишер Навоий ва Абдураҳмон Жомий каби улуғ боболаримиз ардоқлаган халқлар ўртасидаги азалий ва абадий дўстликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда. Сизлар икки элнинг тарихий мероси, мумтоз қадриятлари ва маданиятини тарғиб қилиш ва ривожлантиришга, Марказий Осиё ҳудудида тинчлик, осойишталик, барқарорликни сақлашга салмоқли ҳисса қўшмоқдасиз.

Газета Ўзбекистоннинг ҳуқуқий давлат барпо этиш, фуқаролар тотувлиги, умуминсоний ва миллий қадриятларни қарор топтиришга қаратилган ички ва ташқи сиёсатини ҳар томонлама, тезкорлик билан ёритаётганидан мамнунмиз.

Ишонаманки, "Овози тожик" газетасининг ижодий жамоаси бундан буён ҳам жамиятимизда дўстлик, эзгулик ва адолат тантанаси йўлида бор маҳорати ва куч-ғайратини бағишлайди.

Барчангизга сиҳат-саломатлик ва ижодий ютуқлар тилайман.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноб Президент,

Мамлакатингизда бизга кўрсатилган юксак даражадаги меҳмондўстлик учун ўз номимдан ҳамда Европа Хавфсизлик ва ҳамкорлик кенгашининг Тошкентда умумий масалалар бўйича ўтказилган семинарининг барча иштирокчилари номидан самимий миннатдорлик билдиришга ижозат бергайсиз.

Бу семинар Европа Хавфсизлик ва ҳамкорлик кенгаши доирасида шу кенгаш қатнашчилари бўлган Марказий Осиё давлатлари билан, шунингдек Марказий Осиё доирасида, — мазкур минтақадаги Европа Хавфсизлик ва ҳамкорлик кенгаши қатнашчилари бўлган давлатлар билан мулоқотни янада ривожлантиришга кўмаклашди. Бўлиб ўтган мунозараларнинг самимийлиги, ошкоралиги ва амалий тусдалиги юксак баҳолашга лойиқдир.

Катта мансабдор шахслар қўмитасининг раиси элчимиз Паоло Бруни билан бирга Тошкентга сафаримизнинг асосий пайтларидан бири Сиз билан учрашувимиз бўлди, бўлиб ўтган мунозара чоғида Сиз минтақадаги аҳволни қандай тасаввур этаётганлигингиз билан ўртоқлашдингиз. Европа Хавфсизлик ва ҳамкорлик кенгашининг барча мажбуриятлари амалга оширилишини сизнинг қатъий қўллаб-қувватлашингиз мамлакатингиз билан Европа Хавфсизлик ва ҳамкорлик кенгаши ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлайди.

Шу имкониятдан фойдаланиб, ажойиб совғаларингиз учун миннатдорлигимни билдирмоқчиман, бу совғалар менга ажойиб мамлакатингиз ва унинг минг йиллик анъаналарини эслатиб туради.

Сизга самимий ҳурмат билан,
доктор Вильгельм ХОЙНК,
Европа Хавфсизлик ва ҳамкорлик кенгашининг Бош котиби.

Зарбдор туманидаги "Ниҳол" хўжалигида ишга муносабат ўзгаргач, қолоқлик барҳам топди. Илгари ҳар йили айни пишиқчилик пайти машаққатлар эвазига етиштирилган ҳосилни консерва заводларига топшириш қийин кечарди. Сарсонгарчиликларнинг адоғи кўринмасди. Натижада маҳсулотнинг маълум қисми нобуд бўларди. Яқинда хўжалик ишбилармонлари ташландиқ бинони таъмирлашди. Турли корхоналардан ускуналар олишиб, бинойидек консерва цехи қуришди. Мутахассисларнинг таъкидлашича, йилига уч миллион шартли банка маҳсулот тайёрлайдиган бу корхона бир йилда барча сарф-харажатларни қопларкан.

СУРАТЛАРДА: корхона ишчилари.

Б. ТЎРАЕВ тасвири.

КОМИССИЯ МАЖЛИСИ

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесига сайлов ўтказувчи Марказий комиссиянинг навбатдаги мажлиси бўлди. Унда сайловга тайёргарлик ишларининг бориши тўғрисидаги ҳисобот тингланди.

Чимбой шаҳри сайлов округларида Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесига сайловга ҳозирлик ҳақида шаҳар ҳокими Ж. Турдишевнинг ахбороти муҳокама этилди. Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесига сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссиялари иши тўғрисидаги низом тасдиқланди.

Мажлисда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесига сайловлар ўтказишга тааллуқли бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

(ЎзА)

"ТАДБИРКОР"НИНГ ЁРДАМИ ТУФАЙЛИ

Ўзбекистон Республикаси "Тадбиркор" акционерлик — тижорат банкининг Самарқанд вилоят бошқармаси тузилганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Аммо ўтган қисқа вақт ичида ушбу бошқарманинг 18 та бўлими очилди.

"Тадбиркор" банки бу қадар тез ривожланишининг сабаблари бор, албатта. Агар у фаолиятини бошлаган пайтда деҳқон хўжаликлари, кичик корхона, турли кооперативлардан иборат мингта яқин мижозларга хизмат кўрсатган бўлса, бугунги кунда уларнинг сони 5844 тага етди.

Банкнинг вилоят бошқармаси ва унинг шаҳар, туманлардаги бўлинмаси Самарқандда тадбиркорлар, ишбилармонларни қўллаб-қувватлаш, улар фаолиятини кенгайтириш учун барча имкониятлардан фойдаланишяпти. Масалан, ундан кредит олган ва оёққа турган кичик корхоналар, кооперативлар қисқа муддат давомида 21 миллион 312 минг сўмлик маҳсулот тайёрлашга эришди. Уларнинг орасида аёллар, эркаклар ва болалар кийимини тикишга ихтисослашган Самарқанддаги "Дилором" фирмаси, биноларни безашда ишлатиладиган мармар тахтачалар тайёрлайдиган "Холида" кичик корхонаси, вилоят бозорларини маҳсулотга сероб қилишда салмоқли ҳисса қўшаётган юзлаб фермер хўжаликлари бор.

М. МУЗАФФАРОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

1994 ЙИЛГИ ПАХТА ҲОСИЛИНИ ТАЙЁРЛАШ БЎЙИЧА 3 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Вилоятлар	Режага нисбатан фоиз ҳисобида тайёрлангани: Жами — Бир кунда	Жами — Мавсум бошидан бери	Шу жумладан машинада терилгани — Бир кунда	Шу жумладан машинада терилгани — Мавсум бошидан бери
Хоразм	**0.34**	**105.73**	**0.06**	**8.70**
Андижон	**0.41**	**104.65**	**0.22**	**27.82**
Қашқадарё	**0.20**	**103.93**	**0.10**	**67.60**
Наманган	**0.47**	**101.24**	**0.21**	**43.29**
Бухоро	**0.24**	**100.88**	**0.00**	**3.71**
Фарғона	0.60	99.01	0.07	15.80
Навоий	0.33	94.89	0.08	27.84
Самарқанд	0.40	92.76	0.02	27.04
Сурхондарё	0.65	91.30	0.04	32.35
Тошкент	0.38	90.56	0.11	58.54
Қорақалпоғистон Республикаси	0.81	80.00	0.24	24.78
Жиззах	0.35	78.26	0.14	56.58
Сирдарё	0.49	78.10	0.20	58.73
Республика бўйича жами	**0.44**	**94.11**	**0.12**	**39.01**

ТАШКИЛИЙ МАСАЛА КЎРИЛДИ

Халқ депутатлари Каттақўрғон туман кенгашининг сессияси бўлди. Унда ташкилий масала кўрилди. М. Нуриддинов бошқа ишга ўтгани муносабати билан туман ҳокими вазифасидан озод қилинди. Самарқанд вилоят ҳокимлиги деҳқончилик саноати уюшмаси кенгашининг раиси бўлиб ишлаб келаётган Саидрасул Остонов туман ҳокими этиб тасдиқланди.

Сессияда халқ депутатлари вилоят кенгаши депутатлигига кўрсатилган номзодлар тасдиқланди.

Самарқанд вилоят ҳокими П. Абдураҳмонов сессияда нутқ сўзлади.

(ЎзА).

ХУСУСИЙЛАШТИРИШ — ДАВР ТАЛАБИ

Бухоро шаҳрида хусусийлаштириш масалаларига бағишланган республика семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Уни ташкил этишда республика Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси бош-қош бўлди. Тадбирда Ўзбекистонда хусусийлаштириш жараёнига яқиндан кўмак бераётган АҚШнинг "Прайс уотер хауз" фирмаси вакиллари, россиялик тадбиркорлар, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бошқармалари раҳбарлари, кўчмас мулк биржалари директорлари қатнашишди.

Анжуманда хусусийлаштириш билан боғлиқ ўзгаришларни аҳоли ўртасида кенг тарғиб қилиш, ушбу жараён хусусида тўғри тушунча ҳосил бўлишига эришиш мақсадида амалга оширилиши лозим ишлар муҳокама қилинмоқда.

Семинар-кенгашда Бухоро вилояти ҳокими Мавлон Раҳмонов сўзга чиқди.

• *"Халқ сўзи" бонг уради*

ҚОР ОСМОНДА ҚИШЛАМАЙДИ-КУ

Бир неча йиллардан бери одамлар Оҳангарон тумани марказидаги кўмир омборхонасида бу зарур ёқилғини кўрмай қўйдилар.

Тўғри, ўқитувчилар, тиббиет ходимлари, бошқа айрим соҳаларнинг ишчилари ўз корхоналари ҳисобидан қиш учун ёқилғи оладилар. Хўжаликлар эса кўмирни фақат чўпонларгагина келтириб беради. Қишлоқларнинг бошқа меҳнаткашлари қиш учун ёқилғини қаердан олишади? Менинг бу саволимга овжазлик нафақахўр Пўлат Кубаев шундай жавоб берди:

— Қандайдир шофёрлар "КамАЗ" ва "МАЗ" машиналарида қишлоқларга кўмир келтириб сотишади. Бир "КамАЗ" кўмирнинг нархи 1200 сўм, "МАЗ"ники — 600—750. Одамлар олишга мажбур. Ахир қор ва совуқ осмонда қишламайди-ку?!

Бундай гапларни Қорахитой ва Теловда,Сусам ва Камарда, Увак ва Қаторовулда ҳам эшитдим. На туман савдо корхоналари, на қишлоқ фуқаролар йиғини, на хўжаликлар аҳоли учун кўмир келтириб сотиш ишига бош қўшмагандан сўнг, одамлар қиммат бўлса ҳам, бола-чақаларининг рисқини қийиб, қиш учун кўмир сотиб олади-да.

— Бу ҳам майли-я, — деди кечагина Қорахитойда бўлган бир гурунгда шу ерлик уруш фахрийси Ҳаким Режабоев. — Эсингизда бор, 1993 йилнинг 30 декабрь куни қишлоғимизга газ келганлигини кенг нишонладик, шу куни вилоят ҳокими ҳам келиб, маросимнинг очилишида нутқ сўзловди. Биз қишлоғимизга газ олиб келган мутахассислар, усталар, техник ходимларга тўну чопонлар кийдирдик, белбоғлар боғладик. Аммо эртаси куниёқ газ тўхтади. Орадан ярим йилча вақт ўтгандан сўнг 25-30 хонадонда газ ёндирилди. Шу билан иш яна тўхтади. Бу йил эса қишлоғимиз газлаштирилади, дея кўмир сотиб олмаган эдик, буёғи нима бўлади, ёлғиз яратганнинг ўзига аён.

Дарҳақиқат, 1994 йилда Қорахитой, Ёнариқ, Телов ва Қуюн қишлоқларини газлаштириш мақсадида қувурлар ўрнатилганди. Афсуски, номаълум сабабларга кўра фақат Қорахитойдаги 25-30 хонадонда, Ёнариқдаги бир неча уйда газ ёна бошлади. Теловда қурилган газ қувурлари аста-секин қулаб, қийшайиб бормоқда. Қуюндаги газ қувурларининг айримларини кимлардир ўғирлаб кетган. Бу ҳам етмагандай, сўнгги бир йил ичида Оҳангарондаги барча қишлоқларга баллонларда газ ташиш мутлақо тўхтатиб қўйилди.

Туман газлаштириш идорасининг бошлиғи Маҳмуджон Парпиевдан унинг сабабларини сўрадик.

— Оҳангаронда жуда катта газ тақсимлайдиган корхона бўлишига қарамай, — дея жавоб берди у, — газнинг жуда кам келаётганлигини баҳона қилишиб, туман учун газ баллонларини тўлдириб бериш кескин қисқарди. Биз сўнгги бир неча ой давомида биронта қишлоққа газ беролмадик. Газ тақсимлаш идорасининг устидан қилган шикоятларимиз, ҳатто вилоят газлаштириш идорасида ҳам инобатга олинмаяпти. Газ ташийдиган барча техникамиз бекор турибди, анчагина одамлар ишсиз қолмоқда.

Масалага ойдинлик киритиш учун Оҳангарон газ тақсимоти идорасининг бошлиғи Валентин Циринг билан боғландик.

— Корхонамиз Оҳангарон туманидан ташқари Ангрен, Олмалиқ, Пискент, Ўрта Чирчиқ, Бўка туманлари ва шаҳарларини ҳам суюлтирилган газ билан таъминлаши керак, — дейди бошлиқ.

— Бунинг учун ҳар ойда 1600 тонна газ олишимиз керак. Илгарилари газ ортган вагонлар мунтазам келиб турарди ва қишлоқ меҳнаткашлари асло танқислик сезишмаган. Фақат шу йилнинг бошларидан бошлаб газ келтириш кескин камайди. Ҳозир бир ойда тахминан 400-450 тонна газ олаётирмиз. Ёлғиз Ангрен шаҳрининг ўзи учун бир кунда 27 тонна газ етказиб беришимиз керак. Юзага келган оғир вазият сабабли "Ташоблгаз" раҳбарияти қишлоқ туманларига газ тарқатишни қатъий таъқиқлади.

— Ким ва қачон бундай топшириқ берган? — сўрадик Валентин Адамовичдан.

— Шу йилнинг бошида, "Ташоблгаз" бошлиғи шахсан Ғани Жўраев ва унинг муовини Бахтиёр Раҳимов шундай топшириқ беришган. Мен оддий одамман, топшириқни бажаришим шарт, — деди В.Циринг.

Унинг гапига ишонса бўлармикан? Биз "Ташоблгаз" идораси билан боғландик. Афсуски, Ғани Жўраев меҳнат таътилида, Бахтиёр Раҳимов эса хизмат сафарида экан. Уларнинг ёрдамчиси деб ўзини таништирган йигит эса бизга жўяли бир фикр айтолмади.

Тўғри, фақат октябрь ойининг биринчи ўн кунлигида Оҳангарондаги газ тақсимлаш корхонасига 250 тоннадан сал кўпроқ суюлтирилган газ келди. Аммо унинг кўпи Ангрен шаҳрига бериб юборилди. Ахир ўша газнинг камида бир тоннасини қишлоқ меҳнаткашларига ажратиш имкони бор эди-ку! Валентин Адамовичдан Оҳангарон тумани қишлоқлари учун бир ойга қанча газ зарур, дея сўраганимда, у кишининг бу масала билан ҳатто қизиқиб ҳам кўрмаганлиги маълум бўлди.

Бу ерда газ савдоси ҳам бироз ноўрин ташкил этилганга ўхшайди. Оҳангарон шаҳарининг атроф қишлоқларида истиқомат қиладиган айрим кишилар ўз транспортлари билан газ баллонларини келтириб, минг хил ялиниш ва илтимослар билан тўлдириб кетишаётганини Валентин Адамовичнинг ўзи ҳам яширмади. Ҳатто, "Биз машиналарга газ ёнилғиси қуядиган устахона очдик", дея мақтаниб ҳам қўйди. Одамлар эса бу ердан ялиниб-ёлвориб, битта кичик газ баллонини 8 сўмга, каттасини эса 16 сўмга тўлдириб кетмоқда. Бу нархларнинг нечоғли тўғри-нотўғрилигини суриштирганимизда шу корхонанинг бош ҳисобчиси Валентина Белобородко ҳам бирор асосли фикр айтолмади. Қишлоқ меҳнаткашлари эса қишли-қировли кунларни кўмирсиз, ўтинсиз, газсиз қандай ўтказишни ўйлаб хавотирдалар. Ахир эрта-индин қиличини яланғочлаб қиш келади. Қор эса осмонда қишламайди-ку?!

Мўмин ҚАЮМ,
"Халқ сўзи"нинг жамоатчи мухбири.

ЯНГИЛИКЛАР

«Халқ сўзи» ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

ЎЗБЕКИСТОН

• Фарғона "Азот" ишлаб чиқариш бирлашмаси рақобат бардош ва сифатли маҳсулоти учун "Олтин глобус" халқаро мукофотига сазовор бўлди. Бу йиллик мукофот АҚШ хусусий тижоратчилари ташаббуси билан ташкил этилган "Шарқ тараққиёти" халқаро ташкилотининг тавсиясига биноан халқаро танловда ғолиб чиққан корхонага берилади.

• Самарқанд шаҳри ҳокимлиги Чўпонота тепалигида монументал ёдгорлик барпо этиш бўйича энг яхши меъморий лойиҳа учун танлов ўтказадиган бўлди.

Энг яхши меъморий лойиҳалар танловининг ҳакамлар ҳайъати тасдиқланди ва пул мукофотлари ажратилди.

• Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Диний ишлар қўмитасида хоразмлик буюк аллома Абул Қосим Маҳмуд аз-Замахшарийнинг ҳаёти ва ижодини ўрганиш масалаларига бағишланган йиғилиш бўлди.

Йиғилишда Ҳ. Сулаймон номидаги қўлёзмалар, Беруний номидаги Шарқшунослик институти олимлари, Диний ишлар қўмитаси ва Мовароуннаҳр мусулмонлари идораси масъул ходимлари иштирок этди.

Йиғилишда Замахшарий асарларини ҳар томонлама ўрганиш, таржима қилиш, чоп этиш, у ҳақда мақолалар эълон қилиш юзасидан чора-тадбирлар белгиланди.

• Фарғона вилоятида кузги дон экиш ниҳоясига етди. Бу йил 62 минг гектар майдонга серҳосил ғалла экилди. Бу эса ўтган йилдагидан 7 минг гектар кўп.

Мавсумда Қува ва Олтиариқ тумани ғаллакорлари карвонбошилик қилди. Бу йил вилоятда ғалла экиш ҳар йилдагидан эрта тугалланди. Ғаллакорларнинг эндиги эътибори мавжуд кўчатлар ривожини тезлаштириш ва ер унумдорлигини оширган ҳолда ҳар гектар ердан 35-40 центнерга етказиб ҳосил олишга қаратилган. Шунингдек, вилоятдаги аксарият шахсий томорқа хўжаликларига ҳам ғалла экилди.

Балиқчиликни етти хазинанинг бири деб бекорга айтишмайди. Шу боис, республикамизда балиқ етиштиришга алоҳида эътибор берилаяпти. Навоий вилоятидаги Ҳайдаркўлда лаққа, зоғора, судак каби балиқлардан кунига бир неча тоннаси овланмоқда.

СУРАТДА: балиқчилар Б. Худобоев ва Б. Қўчқоров.

• Навбаҳор тумани Навоий номидаги жамоа хўжалигида мингтинчи уйда "зангори олов" ёна бошлади. Бу — меҳнат фахрийси Ҳақназар Дўстов хонадонидир. Мазкур хўжаликда йил охиригача барча хонадонга газ ўтказиш режалаштирилган.

ЖАҲОН

• Ироқ Америка Қўшма Штатлари авиациясининг Ироқ ҳудуди устида ўтказаётган ҳарбий машқларини иғвогарлик деб атади ва БМТга мурожаат қилиб, бунга қарши зарур чораларни кўришга чақирди.

• Ғазо секторидаги назорат пункти орқали бир неча юз фаластинлик Исроилга — ишлаш учун йўл олди. Исроил ҳукумати мамлакатдаги 70 минг фаластинликдан 8 мингтигига ишлаш учун рухсат берди. 19 октябрда Тель-Авивда бўлган автобус портлашидан сўнг Ғазо сектори ва Иордан дарёсининг ғарбига нисбатан қамал ҳолати эълон қилган эди.

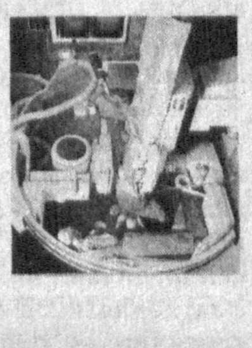

Японияниң "Тошиба" фирмасида тайёрланган тиббий ускуналар шифокорларнинг оғирини енгиллаштиради.

• Жазоирда Ислом мухолифияти мамлакат президенти Ламин Зеруалнинг президентлик сайловини муддатидан аввалроқ, яъни 1995 йилнинг охиригача ўтказиш ҳақидаги қарорига салбий муносабат билдирди. Мусулмон раҳбарларининг фикрича, сайлов муддатининг ўзгартирилиши мамлакатдаги инқирозни ҳал қилиш учун ҳеч қандай ёрдам бермайди. Шунингдек, улар бу муносабат билан ҳукуматга қарши урушни тўхтатиш ниятида эмасликларини таъкидладилар.

• "Вашингтон-пост" газетасининг тергов органлари маълумотига таяниб хабар беришича, ўтган шанба куни Оқ уйга қарата автомат қуролдан ўт очган 26 ёшли Дюран афтидан президент Клинтонни ўлдирмоқчи бўлган. Газетанинг ёзишича, прокуратура вакиллари ҳозир Дюранга президентга суиқасдга уриниш айбини қўйиш масаласини кўриб чиқишаяпти. Мутахассисларнинг фикрича, Оқ уйга 25-30 марта ўт очишга улгурган бу йигит умрининг қолган қисмини қамоқда ўтказади.

• Ўзининг севимли ити Римдаги фаввoрадан сув ичганлиги учун 50 ёшли муҳандис Паоло Ражжини 23 минг лир, тахминан, 15 доллар жарима тўлайдиган бўлди. Шаҳар полициясининг назоратчилар бригадаси кучукни "жиноят" устида қўлга туширди. Гап шундаки, яқинда Италия пойтахти маъмурияти ўзининг махсус қарори билан шаҳардаги фаввoраларда итни суғоришни таъқиқлаган эди. Фаввoралар эса қадимий шаҳарнинг кўрки бўлиб, римликларнинг фахри ҳисобланади.

• Ҳозирги кунда Россияда бир миллион 425 минг 600 киши расмий ишсиз сифатида рўйхатга олинган. Меҳнат билан бандлик федерал хизматининг маълумотида айтилишича, сўнгги тўққиз ойда ишсиз кишиларнинг сони 1,70 фоизга кўпайди.

• *ИҚТИСОДЧИ НУҚТАИ НАЗАРИ*

МУЛК ЭГАСИ БИЛАН ОБОД

Ривожланган мамлакатлар тажрибаси шуни кўрсатадики, бозор иқтисодиётига ўтишнинг муҳим шартларидан бири мулк ва мулкка дахлдорлик муаммосини ижобий ҳал қилишдир. Бусиз янги шароитда иқтисодиётни бошқаришнинг самарали негизини яратиш мушкул. Чунки мулкка ягона ҳукмронлик сақланиб қоларкан, бозорда рақобат вужудга келмайди.

Бозор иқтисодиёти ишлаб чиқаришни марказдан туриб бошқариш ва режалаштиришни инкор қилиб, ишлаб чиқарувчи билан истеъмолчи ўртасидаги муносабатларни ўзаро манфаатли асосларда қайта шакллантиради. Аҳоли эҳтиёжи ва талабидан келиб чиққан ҳолда ишлаб чиқаришни тартибга солиб боради. Охир-оқибатда бозорда истеъмолчи талабининг тўла қарор топишига олиб келади. Мулкчиликнинг янги-янги шакллари таркиб топади. Бу жараён ишлаб чиқарувчининг бозорда эркин ҳаракат қилишини таъминлайди. Нимани қанча миқдорда ишлаб чиқариш ва қаерда сотишни мулк эгасининг ўзи мустақил равишда белгилайди.

Бозор иқтисодиёти ишлаб чиқарувчи учун фақат икки йўлни тавсия этади: биринчиси — у илғор технологияни жорий этиш ҳисобига барқарор ва тобора кўпайиб борадиган фойдага эга бўлиб, бозордаги рақобатга бардош беради. Иккинчиси шуки, рақобат туфайли иқтисодий таназзулга юз тутади ва бозордаги ҳукмдор мулкдорлар қўлига ўтади. Бозор шароитида ишлаб чиқарувчи "Ўз ўрнинг учун ўзинг кураш" деган ягона қонунга амал қилишга мажбур.

Бозор хўжалигининг марказдан режалаштириш асосида бошқариладиган иқтисодга нисбатан катта ютуғи шундаки, у, аввало, ҳар бир шахс ўз иқтисодиётини тиклашга ижодий ёндашиш, бу борада бор қобилиятини тўла юзага чиқариш имкониятини яратмоқда. Шахснинг ўз меҳнати самарасидан моддий манфаатдорлиги ошмоқда. Энг асосийси — мулкчилик ва хўжалик юритишнинг турли шаклларининг жорий этилиши одамлар онгида мулкка дахлдорлик тушунчасини шакллантирмоқда.

Социализмнинг иқтисодий негизи "ишлаб чиқариш воситалари — халқники, жамоа мулки" деган ақидага асосланарди. Аслида эса мулкнинг ягона эгаси давлат бўлиб, у барча ишлаб чиқариш воситаларини ўз монополиясига айлантирганди. Эндиликда давлат корхоналари, хўжаликларнинг акционерлик жамиятларига айланиши амалда ҳақиқий жамоа мулкини шакллантирмоқда. Лекин аксарият кўпчилик бу жараённи хусусийлаштириш тушунчаси билан чалкаштириб юбормоқда. Ваҳоланки, биз хусусий мулк деганда, аниқ жисмоний шахсга тегишли бўлган мулкни тушунмоғимиз керак. Чунки унга бошқа ҳеч кимнинг дахлдорлиги бўлмайди. Акционерлик жамиятлари, юқорида айтганимиздек, жамоа мулкини ташкил этиб, ҳар бир шахсга ўз маблағига акция сотиб олиш йўли билан шу мулкка дахлдорлигини таъминлайди ҳамда акцияларига даромадлар (дивидендлар) олиб бориш имкониятини яратади.

Тарихимизга назар ташласак, 1925 йилгача Ўзбекистонда мулкчиликни бошқаришнинг акционерлик жамиятлари шакли мавжуд бўлиб, 10 та ишлаб чиқариш корхонаси шу асосда фаолият кўрсатган. Кейин эса "Ишлаб чиқариш воситалари ва молиявий ресурсларни давлат қарамоғига мужассамлаштириш — социализмнинг асосий белгиси" деган шиор остида уларнинг барчаси тугатилиб, мол-мулки давлат тасарруфига ўтказилган.

Ўзбекистонда акционерлик жамиятларини қайта таркиб топтириш, шу муносабатга асосланган мулкчиликнинг бошқарув шаклини кенг кўламда ривожлантириш борасида Президентимизнинг ташаббуси алоҳида аҳамиятга эга бўлди. Бунинг учун сиёсий, ижтимоий, иқтисодий негиз яратилди.

Ҳозиргача бизда асосан хўжалик юритувчи субъектларни ёпиқ акциядорлик жамиятларига айлантириш жараёни давом этиб келаётган эди. Бу дегани — давлат корхонаси, хўжалиги ёки ташкилоти мулкининг аниқ қиймати белгиланиб, унинг маълум қисми акциялар орқали жамоа йиғилиши белгилаган тартиб ва миқдорда ишчи-хизматчиларга сотиларди. Шу йўл билан ҳар бир ишчи-хизматчининг ўша корхона ёки хўжалик мулкига дахлдорлиги таъминланарди. Лекин шу билан бирга, мулкчиликни бошқаришнинг бу шакли учун "Акциядорлар акцияларига оладиган дивидендларини ўз меҳнатлари билан яратишлари керак" деган қоида ҳам жорий қилингани боис ташқаридан бирорта фуқаро корхона ёки хўжаликнинг акцияларини сотиб олиб, мазкур мулкка ўз дахлдорлигини белгилаш ҳуқуқига эга эмасди. Эндиликда очиқ турдаги акциядорлик жамиятларининг вужудга келаётгани эса, ҳар қандай корхона ёки хўжалик мулкига дахлдор акцияларнинг эркин сотилишини таъминлайди. Яъни, мулкка дахлдор акцияларнинг бозорда эркин ҳаракати вужудга келади ва акциялар бир кишидан иккинчи ва ҳоказо шахсларга сотилади. Бу жараён барча фуқароларга акцияларни эркин сотиб олиб, ўз акциялари ҳисобидан даромад қилиб бориш ҳуқуқини беради.

Акциядорлик муносабатларининг жорий этилиши ўз навбатида иқтисодиётни демократиялашда муҳим омил ҳисобланади. Чунки акциядор, биринчидан, мулкка ҳуқуқий дахлдор шахс сифатида ишлаб чиқариш бошқарувида иштирок этади. Иккинчидан, уни ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг сифати бефарқ қолдирмайди. Сабаби — маҳсулот харидоргир бўлса, акциядор тез даромад топади.

Аммо ҳозирча акциядорлик жамиятлари етарлича услубий кўрсатмалар билан таъминланмагани сабабли, фойда тақсимотида номутаносибликлар вужудга келмоқда. Масалан, корхона, ташкилот, чорвачилик фермаси мулкининг маълум бир фоизи акциядорлар яратилган фойда мулкига айлантирилган бўлса-да, шу ерда бутун мулк эвазига акциядорлар томонидан фондларга тақсимланмоқда. Аксарият ҳолларда эса умумий яратилган фойданинг асосий қисми истеъмол, яъни дивиденд фондига сарфланмоқда. Бу келажакда ишлаб чиқариш қувватларининг емирилишига олиб келади. Демак, акциядорлар мулкига айланмаган корхона, ташкилот, чорва фермасининг мулки эвазига яратилган фойданинг асосий қисми уларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга ишлатилиши лозим. Дивиденд фонди эса фақат акциядорлар фойдаси ҳисобидан белгиланиши ва бу энг кечи билан йил якунигача акциядорлар ўртасида тақсимланиши шарт.

Албатта, даромад (дивиденд) асосан акциядорлар фойдасининг салмоғига боғлиқ. Улар қанчалик кўп акцияга эга бўлмасин, фойда паст бўлса, дивиденд ҳам шунга яраша бўлади. Шу боис акциядорлар жамиятининг бошқаруви амалда ваъда қилинган дивидендни таъминлаш учун барча имкониятни ишга солиши керак. Акс ҳолда иқтисодий манфаатдорликнинг кескин пасайиб бориши одамларда янгича муносабатларга бўлган қизиқишининг сўнишига олиб келади. Бундай ҳол эса ўз навбатида акциядорлик ҳаракатининг ривожига салбий таъсир кўрсатади.

Акциядорлик жамиятларига айлантирилган давлат корхоналари, ташкилотлар ва ҳоказо хўжалик юритувчи субъектларда акцияларга тўғри келадиган даромадларни (дивидендларни) ҳисоблаш тартиби қандай бўлмоғи керак? Бизнинг таклифимиз шундай:

1. Корхонанинг асосий ва айланма фонди — 20.000000 сўм.

2. Акциялар қиймати — 2.000000 сўм.

3. Сотилган маҳсулотлар ҳажми (кўрсатилган хизмат, бажарилган иш) — 40.000000 сўм.

4. Ҳар бир сўм фондга тўғри келадиган маҳсулот ҳажми (40.000000:22.000000) — 1,82 сўм.

5. Акциялар қиймати тўғри келадиган маҳсулот ҳажми (кўрсатилган хизмат, бажарилган иш)— (2000000х1,82) — 3 млн.640 минг сўм.

6. Умумий маҳсулот ҳажмидан олинган фойда — 8.000000 сўм.

7. Акциядорлик иштирокида олинган фойда (3 млн 640 мингх8000000:40.000000) — 728 минг сўм.

8. Бюджет тўловлари — 2.000000 сўм.

9. Банкдан олинган кредитлар учун тўловлар — 200 минг сўм.

10. Корхона ихтиёридаги фойда (8000000-2000000-200) — 5 млн. 800 минг сўм.

11. Акциядорларнинг соф фойдаси (5 млн. 800000 х 2000000:22000000) — 527 минг сўм.

12. Акциядорлар фойдасининг тақсимланиши:

12.1. Дивиденд фондига 50 фоиз — 263,5 минг сўм.

12.2. Резерв фондига 5 фоиз — 26,3 минг сўм.

12.3. Ривожланиш фондига (527-263,5-26,3) — 237,2 минг сўм.

Мулкчиликни бошқаришнинг очиқ турдаги акциядорлик жамиятлари, юқорида айтиб ўтганимиздек, бозорда акцияларнинг эркин ҳаракатини вужудга келтиради. Бу нарса ўз-ўзидан қимматли қоғозлар бозори (фонд биржалари)нинг таркиб топишига замин туғдиради. Чунки мулкчиликка дахлдор ҳар қандай қимматли қоғозларнинг аниқ қиймати фақат бозорда, фонд биржасида ўтказиладиган савдоларда аниқланади. Шунинг учун ҳам фонд биржаси мулкчиликнинг янги-янги турларини таркиб топтирувчи асосий механизми бўлиб ҳисобланади.

Айни вақтда "Тошкент" республика фонд биржасининг фаолият кўрсата бошлаши бизда қимматли қоғозлар бозори инфраструктурасини шакллантириш сари қўйилган дадил қадам бўлди. Энди бу жараённи ривожлантириш учун ушбу биржанинг вилоятларда, шаҳар ва туманларда бўлимларини, брокерлик идораларини таъсис этиш зарур. Ва уларнинг таъсисчилари корхона, хўжалик ёки хусусийлаштириш ташкилотлари бўлиши мумкин. Мазкур бўлим ва брокерлик идоралари ўз таъсисчиларига мунтазам равишда қимматли қоғозлар олди-сотди битишувларидан даромад келтиради. Энг асосийси — бу ташкилий жараён қуйи бўғинларда давлат корхоналари акцияларини сотиш, яъни уларни очиқ турдаги акциядорлик жамиятларига айлантиришни тезлатади. Бундан ташқари, касод (банкрот)га учраган хўжалик юритувчи субъектлар акцияларини тез ва қулай шароитларда сотиб, уларнинг янги эгаларини топишда ёрдам беради. Бу билан эса касодга учраган ташкилотларда ишлаб чиқариш жараёни узоқ вақт тўхтаб қолишининг олди олинади. Албатта, касодга учраган хўжалик юритувчи субъектларнинг акцияларини асосан шу тармоқ бўйича янги лойиҳа ёки илғор технологияни таклиф этадиган жисмоний ёки ҳуқуқий шахсларга, жамоаларга сотишни эътиборга олиш зарур.

"Тошкент" республика фонд биржасининг жойлардаги бўлимлари ёки брокерлик идоралари хўжалик юритувчи субъектларни очиқ турдаги акциядорлик жамиятларига айлантириш жараёнида четдан инвесторларни жалб этади ва шу йўл билан ўша корхона ёки хўжаликни молиявий қийинчиликдан қутқаради. Яъни, ушбу корхонанинг ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун банкдан катта фоизли кредитлар (қарзлар) олмасдан туриб, молия-кредит сиёсатини амалга оширишга шарт-шароит туғдиради.

Бозор иқтисодиёти инфраструктурасининг асосий ва ажралмас таркибий қисми ҳисобланган фонд биржаси (қимматли қоғозлар бозори) мулкни давлат тасарруфидан чиқариш жараёнида корхоналарнинг оддий акцияларини сотиш йўли билан пул эмиссияси ҳажмини қисқартиради, товар билан таъминланмаган пулни муомаладан чиқариб, миллий валютамиз қадрини оширади.

Қимматли қоғозлар бозорида акциялар бир марта сотилиш билан чегараланмайди. Масалан, хўжалик юритувчи субъектларнинг Низом фондлари ошганда ва бошқа ҳолатларда акцияларнинг қайтадан бошқа-бошқа субъектларда сотилиши амалга оширилади. Бунда маржага, яъни акцияни номининг қиймати билан унинг курси ўртасидаги фарқ эътиборга олинади. Агар бу тафовут плюс бўлса, мулк эгаси фойда, минус бўлса, зарар кўради.

Жаҳондаги ривожланган мамлакатлар тажрибасидан маълумки, фонд биржаси резерв банкисиз фаолият кўрсатиши қийин. Бу банк корхона мулкини сотиб олиши ва биржада унинг акцияларини курси бўйича сотишни ташкил этиши мумкин.

Ҳозирги вақтда республикамизда фаолият кўрсатаётган "Тадбиркор" банки фаолияти шу мақсадга йўналтирилса, фойдадан холи бўлмасди. Шунга кўра, ушбу банкнинг Низом фондини акциядорлар мулкига тўлиқ айлантириб, давлат тасарруфидан чиқариш мақсадга мувофиқ.

Одатда бу банк хусусийлаштириш идораси тасарруфида бўлади ва марказий банкка бўйсунмайди. Фонд биржаси савдосида сотилмай қолган акциялар ўша банкда сақланади.

Агар эътибор берган бўлсангиз, сўнгги йилларда қатор тармоқларда янги банклар ташкил этилди. Аммо уларнинг сони кўпайса-да, бозор иқтисодиётини ривожлантириш, молия-кредит, пул тизимини тубдан қайта қуришда пул ҳажмини чеклаш учун кескин чоралар кўриш, пул манбаларини товар манбаларига тенглаштириш борасида ташаббускорлиги сезилмаяпти. Мазкур банкларга ўз ҳудудларида ишлаб чиқаришга тааллуқли илғор ғояларни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлашда мустақиллик етишмаяпти.

Албатта, бунинг ҳам ўз сабаблари бор. Биринчидан, банклар ҳамон тўла давлат тасарруфида бўлиб, улар фақат юқоридан бериладиган кўрсатмалар асосида фаолият кўрсатишмоқда. Иккинчидан, аксарият тижорат банклари ўз даромад-манбаларини юқори фоизли кредит бериш ҳисобига ташкил этмоқдалар. Учинчидан, банк таркибида ишлаётган мутахассисларнинг асосий қисми янги иқтисодий шароитда ишлашга тайёр эмас. Қолаверса, банклар билан хўжалик юритувчи субъектлар ўртасида янгича ва ўзаро манфаатли муносабатлар таркиб топгани йўқ.

Биз истаймизми-йўқми, бозор иқтисодиёти банкларни ҳам якка бошқарувдан қутқаришни тақозо этади. Бусиз банклар ўртасида иқтисодий рақобат бўлмайди ва халқ хўжалиги тараққиётига доир илғор таклифларни ҳаётга жорий этиш учун молиявий имконият вужудга келмайди.

Тўғри, ишлаб чиқариш шундай тармоқки, у савдо, тижорат каби мулк эгасига жуда қисқа муддатда мўмай даромад келтирмайди. Бу тармоққа бугун бир сўм сарфласангиз, яна бир-икки йилдан сўнг шунга яраша соф даромад олишингиз мумкин. Шу сабабданми, бизда асосан тадбиркорлар даромад топишда кўпроқ савдо-тижорат соҳасини афзал кўрмоқдалар.

Тадбиркорларни ишлаб чиқаришга кенгроқ тортиш учун уларнинг бу соҳадаги ташаббусини ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан қўллаб-қувватлашнинг аниқ механизмини ишлаб чиқиш керак. Биринчи галда ишлаб чиқариш билан шуғулланувчиларга молиявий ёрдам соҳасида ҳозиргига қараганда ҳам кенгроқ имтиёзлар берилишини жорий этиш зарур. Банклар ишлаб чиқаришга берадиган кредит муддатини шу корхонанинг истиқболидан келиб чиқиб белгиласалар, мақсадга мувофиқ бўларди.

Мамлакатимизда мулкчиликнинг янги шаклларини таркиб топтиришнинг ҳуқуқий асослари, бу жараённи амалга оширишнинг аниқ механизмлари яратилаяпти. Лекин халқимиз онгида мулкка муносабат борасида ҳали эскича тушунча ҳукмдорлик қилмоқда. Бунга сабаб ҳали аксарият одамлар мулкчиликнинг янги-янги шакллари ҳақида етарлича тушунчага эга эмас. Демак, кишиларда мулкка дахлдорлик муносабатларини, мулк олдидаги масъулиятини шакллантириш учун улар ўртасида кенг кўламда тушунтириш ишларини ташкил этиш бугунги куннинг долзарб масаласи ҳисобланади.

Жамиятимизда рўй бераётган ҳар қандай ўзгариш замирида инсон меҳнати, билими, тажрибаси, ташаббуси ётади. Ҳамиша инсон манфаатдорлиги юқори бўлган жойда, унинг меҳнатига муносабати ҳам юқори бўлади. Бугун халқ хўжалигимизда мулкчиликнинг қайси бир шаклини қарор топтирмайлик, шу жойда одамлар манфаатдорлиги энг юқори нуқтага қўйилиши керак. Ўшандагина ҳар қандай мулк шаклининг яшовчанлиги таъминланади. Мулк ўзининг эгасини топган тақдирдагина бундан жамият ҳам, одамлар ҳам моддий манфаатдор бўлишади.

Баҳодир ОСТОНОВ,
иқтисод фанлари доктори, Шаҳрисабз тумани ҳокимининг ўринбосари.

Сарвар Олимжонович АЗИМОВ

Ўзбек адабиёти оғир жудоликка учради. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Сарвар АЗИМОВ узоқ давом этган касалликдан сўнг вафот этди.

Сарвар АЗИМОВ 1923 йилда Жиззах шаҳрида туғилди. Тошкент Давлат университетида таҳсил олди. У Ўзбекистон радио қўмитасида, Ўзбекистон Фанлар академиясида, турли давлат ва жамоат муассасаларида масъул вазифаларда ишлади. 1957—59 йилларда Республика маданият вазири вазифасида ишлади. Республика Министрлар Совети раисининг ўринбосари, Ташқи ишлар вазири лавозимларида хизмат қилди. 1969—74 йилларда Ливанда, 1974—80 йилларда Покистонда элчи вазифаларида фаолият кўрсатди. 1980 йилда у Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг раиси этиб сайланди. Кейин Ташқи ишлар вазири лавозимини эгаллаб турди.

Сарвар АЗИМОВ эл орасида драматург ва адабиётшунос олим сифатида танiқлидир. Унинг "Қонли сароб", "Замон драмаси", "Юлдузлар жамоли" драмалари саҳналаштирилган. "Кўзлари чўлпон" қиссаси нашр этилган. У кинодраматургияда ҳам қалам тебратган. Унинг сценарийлари асосида "Оппоқ тонг қўшиғи", "Ватан фарзандлари", "Ойдин саҳифалар" фильмлари суратга олинган. Сарвар АЗИМОВ катта адабиётшунос олим, бир неча тадқиқотлар ва дарсликларнинг муаллифидир.

Сарвар АЗИМОВ бир неча орден ва медаллар, Ўзбекистон халқ ёзувчиси унвони билан тақдирланган.

Таниқли жамоат арбоби, ёзувчи ва олим Сарвар АЗИМОВнинг хотираси қалбимизда узоқ яшайди.

Бир гуруҳ ўртоқлари.

• *Пиру бадавлатларимиз*

БОҒБОН

Бу хонадонга не-не одамлар келмаган. Баъзилар Абдужаббор ота парваришлаётган ишкомлардаги узумлар таърифини эшитиб бир кўриш иштиёқида бўлса, кўпчилик боғдорчилик-узумчилик соҳасида ундан йўл-йўриқ, маслаҳат олгани келишади. Ҳаммани отахон юзида табассум билан қарши олади. Сўраганларга узумга ишлов бериш, парваришлаш тўғрисидаги бор ҳаётий тажрибасини қўшиб дастурхон ёзади. Дастурхонга, албатта, қишин-ёзин ишкомдан янги узилган ҳусайни қўйилади.

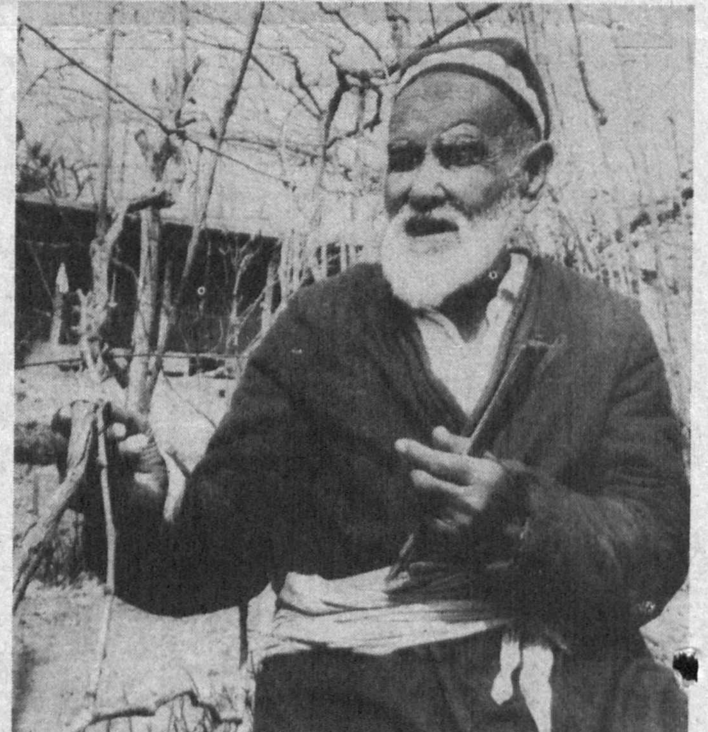

Тўрақўрғон туманининг Хўжанд қишлоғидаги — Абдужаббор Юсуповнинг хонадонидамиз. Йигирма сотихдан зиёд келадиган ҳовли тўла узумзор. Ишкомлардаги ҳусайни, чарос каби узумлар офтобда олтин рангда товланиб, кўзни қамаштиради. Бу ердаги 100 тупга яқин токнинг ҳаммаси алоҳида навларга ажратилиб, қизларнинг сочидек таралган. Отахон билан узумзор айланиб юрарканмиз, у ҳар туп ток ёнида тўхтаб унинг нави, ҳосилдорлиги, қай вақтда кўмилиши ҳақида берилиб гапиради. Маълум бўлишича, ҳар бир навнинг ўзига хос ишлов бериш усули ва маълум бир вақти бўлар экан. Суҳбатимизни давом эттириш учун ҳовли саҳнидаги сўрига ўтирдик. Дастурхон ёзилиб, тандирдан янги узилган иссиқ нон олиб келинди. Абдужаббор ота эса ёнимизда турган нарвондан енгил кўтарилиб ишкомдан икки бош узум узиб, ювиб дастурхонга қўйди.

— Отамиз 90 ёшга кирган бўлсалар ҳам ҳали тетик. Кўп юмушларни ўзлари бажариб, бизни хижолатда қолдирадилар, — дейди ўғли Комилжон бир оз ўнғайсизланиб. — Тонг саҳарда нонга шудринги кетмаган узумни қўшиб нонушта қилади-да, узумзор оралаб кетади. Бирорта новда шамолда қийшайиб қолган бўлса ҳам уни эринмай бориб тўғрилайди. Узумларни хомток қилиш, кузда кўмиб, баҳорда очиш каби барча ишларга ўзлари бош-қош бўладилар.

Ҳовлидаги узумзордан неча тонна ҳосил олиниши билан қизиқдик.

— Ҳар йили 4 тонна атрофида узум етиштирамиз, — дейди Комилжон ака. — Аммо даромади қанча бўлишини ҳисобламаганмиз. Боғбонлик бизга ота мерос касб бўлганидан уни қадрлаш, қолаверса, оила аъзоларимиз, қариндош-уруғларимиз ва маҳалла-кўйни ўз меҳнатимиз маҳсули билан таъминлаш мақсадида узум ўстирамиз. Тўғри, баъзида эҳтиёжимиздан ортиб қолганини бозорга ҳам олиб чиқамиз. Бу ҳол кўпроқ қиш чиқиб, баҳор бошланган — илик узилди пайтларига тўғри келади.

Республикамиз Президенти Ислом Каримов Фарғона водийси бўйлаб қилган сафари давомида ушбу хонадонга ҳам ташриф буюриб, Абдужаббор отанинг оилавий шароити, узумчилик соҳасидаги тажрибаси билан қизиққан ва унинг меҳнатларини муносиб баҳолаб, енгил автомашина совға қилган эди. Яқинда Абдужаббор отага совға қилинган автомобилни топшириш маросими бўлди. Унда вилоят, Тўрақўрғон туман ҳокимликлари вакиллари ҳамда маҳалла фаоллари иштирок этдилар.

— Юртбошимиз келиб хонадонимиз, бутун маҳалламиз нурга тўлди. Эл-юрт ташвишидан ортиб, биз каби кексалар, қишлоқ меҳнаткашлари ҳолидан хабар олгани келган ва камтарона меҳнатимизни юқори баҳолаган Президентимиз ҳамиша омон бўлсин, Ватанимиз тинч, обод бўлсин, — дея кўзларида қувонч ёшлари билан Абдужаббор ота Юсупов дуога қўл очди. Йиғилганлар ҳам унга қўшилишди.

Абдуҳошим МАДАТОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

Суратда: Абдужаббор ота ЮСУПОВ.

Б. СОЛИЕВ олган сурат.

• *Балодан — ҳазар*

Биология фанлари номзоди Қ. Ҳожиматов муштарийларимизга яхши таниш. Фан ва техника соҳасида Беруний номидаги Давлат мукофотининг соҳиби бўлган ҳурматли олимимиз ҳозирда Ўзбекистон Фанлар академиясининг Ботаника илмгоҳида эфир мойли доривор ва бўёқ ўсимликлар лабораториясининг мудири бўлиб хизмат қиладилар. Қаҳҳор ака "Орзу", "Райҳон", "Тошкент", "Ўзбекистон", "Ором", "Сайҳун", "Тўёна", "Самарқанд" каби кўплаб чанқовбосди ичимликларнинг муаллифи.

Олим раҳбарлигида яратилган "Қаҳҳорин" ва "Қаҳҳоризин" дорилари қандли диабет касалини, "ЛСХ-1" йиғмаси эса гепатит хасталигини даволашда муваффақиятли қўлланилмоқда.

ДУЧ КЕЛГАН ҲАР БИР ГИЁҲ ДОРИ БЎЛАВЕРМАЙДИ,

дейди суҳбатдошимиз, доришунос олим Қ. ҲОЖИМАТОВ

— Қаҳҳор Ҳожиматович, сизнинг сариқ касаллигига қарши яратган дорингиз кейинги вақтларда анча сероб бўлиб қолганга ўхшайди. У шифохоналар атрофларида, бозорларда сотилаётган эмиш...

— Менга ҳам шунақа хабарлар келиб турибди. Ана ўшандан ташвишланиб юрибман.

— Нега энди? Хурсанд бўлиш ўрнига...

— Чунки биз ҳали бу дориларни кенг истеъмолга чиқарганимизча йўқ. Улар фақат дастлабки синовлардан ўтди. Ишлаб чиқаришга тавсия этилиш арафасида турибди. Шундай нозик пайтда республиканинг турли ҳудудларида пайдо бўлган қаллоблар дорига муҳтож кишиларни алдаб, "Мана, Ҳожиматовнинг дориси" деб номаълум таркибли йиғмаларни сотиб юришибди.

— Балки учарлар йиғмангиз таркибини билиб олиб: "ЛСХ-1" га тенгкучли талқонлар тайёрлашяптимикин? !

— Ҳамма гап шунда-да! Биз яратган бу йиғманинг таркиби эълон қилинмаган. Мабодо, бу дори талқон таркибидаги ўсимликлар турлари маълум бўлган чоғда ҳам, уларнинг ривожидаги қайси даврда йиғиб олиш, қайси гиёҳдан қанча миқдорда қўшиш ва бу йиғмани қандай усулда тайёрлаш кераклигини билиш жуда муҳим аҳамиятга эга. Бу қатъий меъёр бузилса, дори аксинча таъсир этиши мумкин.

Оқибатда ҳатто кўнгилсизликлар келиб чиқиши ҳам турган гап.

— Таркиби эълон қилинмаган, ўзи ишлаб чиқаришга тавсия этилмаган ихтиронинг бунчалар тез тарқалиб кетишини қандай тушунса бўлади?

— "ЛСХ – 1" "Ҳожиматовнинг йиғма дориси" дегани. Унинг шифобахшлиги республикамизнинг бир неча шифохоналарида синовдан ўтиб, яхши самара берган. У қўлланилганда сариқ касаллигининг турли кўринишлари қисқа муддат ичида батамом чекинган. Йиғма таркибига кирган ўтларнинг биокимёси, фармоцевтик таъсири, заҳарлилик жиҳатидан безарарлиги, унинг организмда қўшимча касалликлар келтириб чиқармаслиги кабилар илмий ва амалий жиҳатдан ўрганилган.

— Йиғма дорингизнинг бемор ҳолатига ижобий таъсири белгилари ҳақида озроқ маълумот берсангиз.

— Агар беморнинг жигари шишган бўлса ва танада оғриқ сезилиб турган бўлса, дори истеъмолидан сўнг шиш тез қайтади, иккинчи куниёқ оғриқ тўхтайди. У сийдик ва ўт ҳайдаш хусусиятига ҳам эга. Мана шу хусусияти туфайли у буйрак, қора талоқ, ўт ва сийдик ҳамда ўт йўлларини турли хил тузлар қопламлари, қум, шиллиқ моддалар, ҳатто баъзи бир тошлардан ҳам тозалайди. Уларни майдалаб чиқариб юборади. Организмдаги фермент кўрсаткичларини кескин камайтиради, ҳатто "о"га туширади. Булардан ташқари, у иштаҳа очиш, овқат ҳазм қилишни яхшилаш, кўнгил айниши, бош айланишига ўхшаш нохушликларга ҳам барҳам беради. Холистицит ҳамда ошқозон ости бези шамоллашини ҳам даволаш хусусиятига эга.

— Таъсир доираси шунчалик кенг бўлса, унинг харидорлари ҳам шунга яраша эканлиги аниқ. Бу катта эҳтиёжни ҳисобга олиб, уни ишлаб чиқаришни тезлаштириш мумкин эмасми?

— Одам ҳаёти билан боғлиқ воситаларни тарқатишдан олдин уни жуда пухта ўрганиш, қайта-қайта текшириш талаб этилади. Мана, ниҳоят "ЛСХ – 1" ҳам ҳамма синовлардан аъло ўтди. Энди республика дори-дармон саноати ва Соғлиқни сақлаш вазирлиги бу йиғмани ишлаб чиқариб, кенг истеъмолчиларга яқин орада етказиб берадилар, деб ўйлайман.

— Унгача?...

— Унгачалик беморлар, аввало, даволанаётган масканларида даволовчи шифокорлар тавсия этган анъанавий дори-дармонлардан фойдаланишларини маслаҳат берардим. Нотайин кимсаларнинг қўлларидан сотиб олинаётган, таркиби номаълум талқонларни зинҳор истеъмол этмасликларини, сўрайман. Акс ҳолда, акс таъсир бўлиб, ҳам ўзларининг ҳаётларига, ҳам қаттиқ изланишларимиз ҳосиласи бўлган доримизнинг ишлаб чиқарилиши йўлига болта урадилар.

"Халқ сўзи" мухбири
М. МУРОДОВА
суҳбатлашди.

• *АКС-САДО*

ҲАЁТИЙ МУАММО

"Тўйларимиз ҳақида ўйларимиз" давра суҳбатини ("Халқ сўзи" 20.х.94й.) диққат билан ўқиб, зўр қониқиш ҳосил қилдим.

Тўй-бу, бизнинг шароитимизда, айниқса, ҳозирги мустақил ҳуқуқий давлат қураётган шароитда нафақат ҳаётий, балки ижтимоий, иқтисодий муаммо десак, хато бўлмайди.

Аввало, барча касб-кор эгалари реал имкониятларига қараб тўй сарф-ҳаражатларини белгиласалар, ғайриқонуний йўллар билан меҳнатсиз даромад йўлидан ўзларини тийган бўлар эдилар. Бу ҳол ғайриқонуний пул топиш йўлидаги жиноятларнинг ҳам олди олинишига олиб келар эди.

Қолаверса, дабдабали тўйлар билан обрў орттириш инсон қадр-қимматини улуғлаш йўли эмас. Инсоннинг қадр-қиммати меҳнат, илм-фан, касб-ҳунарда эришган ютуғи билан ўлчанади. Ғайриқонуний, ҳаром-ҳариш йўллар билан топилган бойликни сарфлаб ҳашаматли тўйлар қилиш меҳнаткаш касб-ҳунар, илм соҳибларининг камтарона ҳаёт кечиришлари устидан кулишдан бошқа нарса эмас.

Кимнинг қандай йўл билан пул топиши ҳаммага маълум. Шундай экан, ҳамма эл қатори тўй-томоша қилиши зарур. Ортиқча дабдаба учун интилиш, жиноят йўли билан бўлса ҳам тўй қилиб, юртга ош бериб, эртасига унинг жавобини беролмай талвасага тушиш ўта нодонликдан бошқа нарса эмас. Ана шу маънода тўй — бу катта ижтимоий-ҳаётий муаммодир. Буни онгли равишда ҳал этиш кўпгина кулфатлар, азоб-укубатлардан қутқаради. Ана шунинг учун бу масалада жамоатчилик фикри, маҳалла оқсоқолининг таклиф-тавсияларига бажонидил қулоқ солишимиз зарур.

Ҳурматли муштарийлар, яхши урф-одатларни, тўй ўтказишдаги энг яхши усулларни маҳалладан туманга, тумандан шаҳарга, вилоятга ва ниҳоят, республикага кенг ёйилик. Натижада тўйларимизни ўтмишдаги энг ибратли анъаналар ва ҳозирги энг маъқул расму-русумлар асосида бир умрга эсда қоладиган қилиб ўтказайлик!

А. ШУКУРОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Конституцdevвий суди ходими,
доцент.

ТОМЧИЛАТИБ СУҒОРИШ ШАРОФАТИ

Тошкент вилояти "Ўзқишлоқхўжтаъминоттузатиш" давлат кооператив қўмитасига қарашли "Ўзбекистон" тажриба фермер хўжалиги пахта тайёрлаш режасини бажарди. 8061 тонна ҳосилнинг 80 фоизи "Пўлат этак"лардан тўкилди. Ҳосилдорлик 40 центнерга етди.

— Исроилнинг "Нетофин" фирмаси билан ҳамкорлигимиз яхши самара беряпти,— дейди хўжалик раҳбари Мусо Аҳмедов.— Амин Абдусаломов, Акбархон Аҳмедов, Султон Сиддиқов каби фермерларимиз ўзларига тегишли майдондаги ғўзани Исроил усулида томчилатиб суғорди. Натижада ҳосилдорлик ортди, хўжалик 70-80 фоиз иқтисодий самарага эришди.

• *Ҳамкорлик*

«ШАРҚ-ЛИФТ»НИНГ ЯНГИ ШАҲОДАТНОМАСИ

Самарқанддаги "Шарқ-лифт" Ўзбекистон-Россия қўшма корхонаси ишлаб чиқараётган бир неча хил маҳсулот сифат шаҳодатномасига эга бўлди. Корхонанинг иккита йирик лабораториясига ҳам худди шундай муҳим ҳужжат берилди.

— Бозор муносабатлари ишлаб чиқаришга тобора кенгроқ жорий этилаётган ҳамда корхоналар ўртасида рақобат пайда бўлаётган бугунги шароитда асосий маҳсулотларимизнинг бундай шаҳодатнома-сертификатни қўлга киритиши катта аҳамият касб этади, — дейди корхона бош директори Амириддин Болтаев. — Шаҳодатномаси бўлган маҳсулотлар, биринчидан, бажонидил харид қилинса, иккинчидан, уларни Ҳамдўстлик мамлакатларига ҳеч бир тўсиқларсиз чиқариш мумкин. Шу билан бирга мазкур ҳужжатга эга бўлганимиз четдан кўпроқ хомашё келтириш муаммосини ҳал этишни ҳам осонлаштиради.

ЎзА.

• *Долзарб мавзу*

КЎНДАЛАНГ ҚЎЙИЛГАН МАСАЛАЛАР

"Буюк ипак" йўлида жойлашганлиги боис қадимда Бухорода савдо-сотиқ намунали ташкил этилган, шаҳар бозорлари жаҳонда машҳур бўлган. Бу ердан ойлар ва йиллар мобайнида савдогарларнинг оёғи узилмаган: улар турли хил маҳсулотларини сотибгина қолмасдан, зарур товарларни ҳам олиб кетишган. Хўш, бугунги кунда нега ўша шуҳратни қайта тиклаш мумкин эмас? Нима учун пештахталарда халқ истеъмоллари моллари кам? Биз шунчалик нўноқ бўлиб қолдикми? Сусткашликнинг илдизи қаерда? Агар аҳвол шу тариқа давом этаверса, эртанги кунимиз қандай кечади?

Вилоят ҳокими М.Раҳмонов тадбиркорлар, кичик корхоналарнинг раҳбарлари, савдо ташкилотлари, банк ходимлари, ҳуқуқни муҳофаза этиш органлари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари билан бўлган учрашувда шу муҳим масалаларни кўндаланг қўйди.

Бугунги кунда вилоятда 1500 дан ортиқ кичик корхона, 45 та ширкат фаолият кўрсатмоқда. Ушбу соҳаларда 16 мингдан зиёд киши меҳнат қилаётир. Бозор иқтисодиёти қийинчиликларини енгишда, мўлкўлчиликни таъминлашда айни шу тузилмалар: кичик корхоналар, ширкат ва фермер хўжаликлари катта имкониятларга эга. Бироқ уларнинг самарали ишлашлари учун қатор муаммо ва тўсиқлар мавжуд.

Тўғрисини , айтганда, ташқаридан мол олиб келишлари ва ўз маҳсулотларини четга чиқаришларига етарли даражада имкон берилмаётир. Бир қатор кичик корхоналар эса вилоятнинг ўзида ишлаб чиқарилаётган хомашёни ўз вақтида ололмай, сарсонсаргардон бўлмоқда.

— Мен олти йилдан бери тадбиркорлик билан шуғулланаман,-деди қоракўллик фермер Рўзимурод Сайлихонов. — Албатта, ҳар йили имкониятим даражасида давлатга маҳсулот топшириб, шартномада кўзда тутилган топшириқларни бажариб келаяпман. Жорий йилда эса 43 тонна дон, 10 тонна гўшт тайёрладик. Аммо бир неча ойдан буён ана шу топширилган маҳсулотлар учун банкдан пул ололмаяпмиз. Ишонсангиз, Когон ёғ-экстракция заводидан олинаётган шелуха доимо жиққа ҳўл бўлади. Нимагадир, назоратчилар бундай ҳолни била туриб, томошабин бўлиб ўтиришибди...

Учрашувда тадбиркорлик ва ишбилармонликни ривожлантириш борасидаги мавжуд хато ва камчиликлар рўй-рост айтиб ўтилди, уларнинг олдини олиш чора-тадбирлари белгиланди. Муҳими-ислоҳот қалдирғочлари бундан буён ҳокимлик ҳимоясида бўлади.

М.ОТАБОЙ,
"Халқ сўзи мухбири".

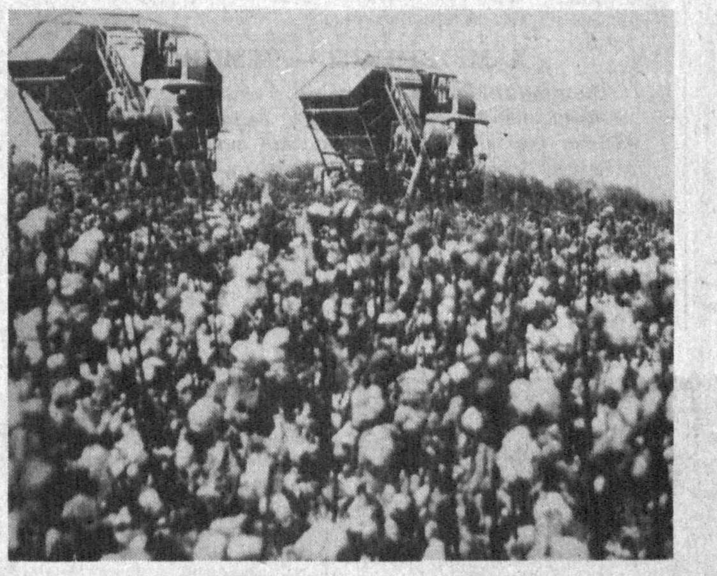

Олтиариқ туманидаги Алишер Навоий номли жамоа хўжалиги пахтакорлари учун бу йил қутлуғ келди. Хўжалик аъзолари эрта баҳордан астойдил ишладилар. 1200 гектар майдонда мўлҳосил етиштирилди. Ҳар гектаридан 32,5 центнердан, жами 3730 тонна пахта йиғиб-териб олиниб, режа уддаланди. Етиштирилган ҳосилнинг ярмидан зиёди "зангори кема"лар ёрдамида териб олинди. Пахтакорлар айни кунларда ҳам терим суръатини бўшаштиришмаяпти.

Соҳибназар Қодиров тажрибали деҳқонлардан. У бош бўлган бригада ҳосилдорлик бобида пешқадамлар сафидан ўрин олди. 85 гектар пахта майдонининг гектаридан 33 центнердан ҳосил йиғибтериб олишди. Бригада механизатори Олимжон Маматов далаларга ўзи чигит қадаб, йил давомида ишлов берди. Йиғим-терим мавсумида эса "зангори кема"ни моҳирлик билан бошқариб, 80 тоннадан зиёд "жавоҳир" териб берди. Бригада аҳлининг мақсади ҳосилдорликни гектаридан 45 центнерга етказишдир.

СУРАТДА: хўжалик бошқарув раиси, вилоят кенгаши депутати Акромжон Эргашев, бригада бошлиғи Соҳибназар Қодиров ва механизатор Олимжон Маматов билан мавсумни якунлаш хусусида суҳбатлашмоқда.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ тасвири.

Ўзбекистон Республикаси
бухгалтерлар ва аудиторлар ассоциацияси
мутахассисларни ишлаб чиқаришдан ажралган ва ажралмаган ҳолда кўпбосқичли тайёрлашни давом эттиради:

- *бошловчи бухгалтерлар;*
- *лицензион бухгалтерлар;*
- *молиявий директорлар;*
- *мулкчиликнинг ҳамма шаклларидаги корхоналарда ишлаш учун бош бухгалтерлар ва уларнинг ўринбосарлари. Чет эл инвестициялари ва ташқи иқтисодий фаолият, компьютерлаштириш билан шуғулланадиган корхоналар ҳам киради.*

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин:
Тошкент, Ниёзбек йўли, 6 (собиқ Урицкий кўчаси).
Тел.: *35-72-51, 34-01-87.*

ТАШКИЛОТ ҚУЙИДАГИЛАРНИ СОТАДИ:
- турли табиий қўшимчалари бўлган, ҳар хил рангли, концентратлаштирилган, сиғими 250 мл. чет эл шампуни. Шунингдек, уни кейинчалик ҳам етказиб бериш учун буюртмалар қабул қиламиз.
- 159 х 7 қувурлари;
- 22 арматура;
- 6-СТ-50 аккумуляторлари;
Доимий ишга таклиф этамиз:
- тижорат соҳасида тажрибага эга бўлган менеджерлар.
Бизнинг манзил: Тошкент, Абдуллаев кўчаси, 30.
Тел: 68-52-89; 68-44-86.

• *Муштарий бонг уради*

БОЛА АЗИЗМИ, МОЛ?

Ангрен шаҳрида мол бозори узоқ йиллардан бери аҳолининг корига яраб келарди. Негадир кейинги пайтда бозор асоссиз ёпилиб, ташландиқ ҳолга келиб қолди.

Ғурумлик Х. Юнусов қишлоқ ҳудудида жойлашган бозорни тиклаш ниятида Ангрен шаҳар ҳокимлигига мурожаат қилди, аммо таклифга рад жавоби берилди. Сабаби мол бозори тепасидан юқори кучланишли электр линияси ўтганмиш.

Оқсоқоллар, фуқароларнинг шаҳар марказида мол бозорини қайта тиклаш учун ҳокимликка бир неча бор ёзган шикоят хатларидан сўнггина Облиқ қишлоғи ҳудудидан бозор учун жой ажратилди. Собиқ мол бозори эса Ғурум маҳалласи ёшларига ўйингоҳ қилиб берилди. Қизиқ, юқори кучланишли электр тармоқлари ўтганлиги боис мол бозорини тиклаш мумкин эмас-у, ёшларга ўйингоҳ учун мумкинми? Бу қайси мантиққа тўғри келади?! Наҳотки раҳбарларга боладан ҳам мол азиз бўлса?!

Неъмат ДУШАЕВ,
Оҳангарон.

АХИР, ВАЪДА БОШПАНА БЎЛОЛМАЙДИ-КУ...

Мана бир неча йилдирки, ўн бир жон 55,64 кв. метр жойда яшаб келаяпмиз. Уй сўраб, 1986 йилдан бери шаҳар ҳокимлигига чопавериб, чарчадик. Марғилон шаҳар ҳокимлигидагилар "уй берамиз, хабар олиб туринглар" дейишдан нарига ўтишмайди.

Биз эса... Ахир ваъда бошпана бўлолмайди-ку.

Жўра ЗОКИРОВ,
Марғилон.

• *Боқибеғамлик*

АНА БИТАР, МАНА БИТАР... МАКТАБ

Бахмал тумани ҳокимлиги диққатига!

Бахмал туманидаги К. Иброҳимов номли 7-ўрта мактаб биносини кўрган одам, наҳотки шу мактаб бўлса, деб ёқасини ушлаши мумкин.

Мактаб 1960 йилнинг бошларида ҳашар йўли билан қурилган.

Унда 13 та синф хонаси бўлиб, айни кунда 600 нафардан зиёд ўқувчи таълим олади. Ўқувчилар сони йилдан-йилга кескин ошмоқда ва шу боис ўқиш-ўқитиш ишлари тўлиқ икки сменада олиб борилади. Тўгарак машғулотлари ва бошқа турдаги тадбирларни ўтказиш учун мутлақо имконият йўқ. Устигаустак, келаётган ёғинсочинли кунлардан мактаб биносининг талофотсиз чиқишига ҳеч ким кафолат беролмайди. 1988 йилда 68-қурилиш бошқармаси қурувчилари томонидан 1251 ўринга мўлжалланган янги мактаб биносига "асос" солинган бўлса-да, ҳозиргача айтарли бирор тайинли иш қилинмаган. Ана битди, мана битди билан зўрға ярим баравар қад кўтарган деворлар бугунги кунга келиб... бузиб ташланмоқда. Баҳона битта: "керакли қурилиш ашёлари йўқ".

Ушбу мактаб қурилиши ҳақида бир неча бор туман кенгаши сессиясига депутатлик сўрови билан чиқилди. Ўзбекистон халқ депутати Х. Шукуровга, вилоят ҳокимлигига қилинган мурожаатларнинг ҳаммаси бесамар кетгач, мактаб маъмуриятининг республикамиз раҳбарияти ҳамда халқ таълими вазири Ж. Йўлдошев номига ёзган хатидан сўнг, вилоят ҳокимлигидан мактаб қурилиши учун пул ажратилган. Ана шундан кейин мактаб қурилишида бироз жонланиш юз бердию икки ойга бормасдан иш яна тақа-тақ тўхтади. Ажратилган маблағ эса... икки ойга етмай "қуло-ғини ушлаб" кетди.

Қурувчиларнинг ваъдабозлиги, раҳбарларнинг тепса-тебранмаслигини билган мактаб маъмурияти сўнгги илинж билан таҳририятимизга арз қилишган. Бахмал тумани ҳокимлигидан ушбу мақола юзасидан жавоб хати кутиб қоламиз.

Файзулла БОБО ДЎСТ,
"Халқ сўзи" мухбири,
Жиззах вилояти.

Жамғарма банки

ОМОНАТ ДАФТАРЧАСИНИ КЎРСАТУВЧИГА БЕРИЛАДИГАН МУДДАТЛИ ОМОНАТ — БУ СИЗНИНГ МУАММОЛАРИНГИЗНИНГ ЕЧИМИДИР
БУ ЯНГИ ОМОНАТ ТУРИ
1994 ЙИЛ 1 НОЯБРДАН,
камида бир йил сақлаш муддати билан ва йилига 100% миқдорида даромад тўлаш шарти билан киритилмоқда.

ҚУЙИДАГИ ИМТИЁЗЛАР ЎЗИГА ЖАЛБ ҚИЛИБ, СИЗНИ ҲАЙРАТГА СОЛАДИ:

— омонат очилаётганда шахсни тасдиқловчи ҳужжатлар талаб қилинмайди ва шунингдек исми шарифингиз омонат дафтарчасига ва бошқа ҳужжатларга ёзилмайди;

— омонатнинг сирлиги ва тўлиқ сақланишига кафолат берилади.

Бу омонат 500 сўм ва ундан юқори миқдорларга очилади.

Қўшимча маълумотларни Жамғарма банкининг исталган муассасасидан ёки қуйидаги телефонлар орқали билиб олишингиз мумкин: 45-35-49; 45-66-43; 33-51-95.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЖАМҒАРМА БАНКИ.

Тошкент давлат иқтисодиёт университети ректорати ва жамоаси мазкур университетнинг "Саноатда бухгалтерия ҳисоби" кафедраси доценти Б. Бобобековга волида муҳтарамаси

Аширой САФАРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этадилар.

Нефть ва газ конлари геологияси ва қидируви илмгоҳи жамоаси Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг академиги О. М. Акромхўжаевга, рафиқаси

Мамлакат ФАЙЗУЛЛАЕВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўсимлик моддалари кимёси институти жамоаси катта илмий ходим Н. П. Абдуллаевга падари бузруквори

Патхулла ота АБДУЛЛАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат иқтисодиёт университети маъмурияти ва касаба уюшмаси ҳуқуқшунослик кафедрасининг мудири Қ. Мирзажоновга умр йўлдоши

М. АБДУРАҲМОНОВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

"Туркистон" саройи раҳбарияти камер оркестрининг бадиий раҳбари Элдор Азимовга отаси

Сарвар АЗИМОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• Кўнгил дафтари

МЕҲР ТУЙДИМ

СИЗДАН СЎРОҚСИЗ

Онажон, сиздан гизлаб ҳеч иш қилганим йўқ,
Эгри йўлни равон деб асло юрганим йўқ.
Ҳатто дилимга доғлик йўй ҳам сурганим йўқ,
Фақат бир иш қилдим сиздан сўроқсиз.

Нечалар атрофимда бўлди парвона,
Бири шунчаки, бири зўр ишқ-ла девона.
Мен эса қарамадим қайрилиб у ёна,
Фақат бир иш қилдим сиздан сўроқсиз.

Ким эди у — юрагим қулфини бузди ногоҳ.
Дилгинамга қадалди меҳрга тўла нигоҳ,
Мен гумроҳман, билмадим — савоб бу ё гуноҳ?
Ўшал меҳрни туйдим сиздан сўроқсиз.

Воажаб, тошлардан ҳам турфа гуллар унди,
Минг йиллик ғурурнинг ҳам бўйинлари синди.
Қизингиз бир йигитга фидодир энди
Она, мен... мен севдим сиздан сўроқсиз.

СЕН КЕТДИНГ...

Сен кетдинг қайтмас бўлиб ҳеч қачон,
Булутлар тўкди кўздан ёшини.
Юраккинамни ўртади армон,
Қайтгин, демадим эгиб бошимни.

Сен кетдинг севгинг саробга отиб,
Еллар тўзғитди бор бардошимни.
Ўтинчлар қолди киприкда қотиб,
Лек ёлбормадим эгиб бошимни.

Сен кетдинг. Беун йиғлади юрак,
Ўйлар саробга айланди бир-бир.
Тиз чўкиб шафқат сўради фалак,
Аммо билмадим мен шафқат надир.

Бугун юракка айланди ҳижрон,
Армонлар ҳадя қилди-ку тақдир.
Ҳамон ишқинг юрагимда пинҳон
Қалбнинг севишга ҳаққи бор ахир...

***

Тунларим ёруғ эди кундузлардан,
Меники эди бу еру осмон бари.
Сени қуёш деб кечдим юлдузлардан,
Ойнинг кўксидан итардим нари.

Онажон, дедим, унинг меҳри оташ,
Ул оташ босган қадамларимга жо
Дея кетдим мен — йўлларимда қолди,
Маъюс термулган минг битта илтижо.

Ўт бўлиб ёнмоқ истадим тафтингда,
Ногоҳ совуқдан титраганда танам.
Сезмадим шамча илиқлик кафтингда
*Юрагинг **МУЗ УЙ** экан энди билсам.*

...Ойни ахтардим ўпмоқ бўлиб изин,
Ул ҳам беркитди булутлар-ла юзин...

ИНТИЗОР ОНА СЎЗИ

Кўзларим нурин йўлингга тўкдим-ку,
Бор ҳаловатим умрингга тикдим-ку,
Сувга йиқилсанг, аввал мен чўкдим-ку,
Нечун мени излаб бир келмайсан, болам?

Кўзим ёшидан дунё ҳўл бўлди-ей,
Чексиз саҳролар тўлиб кул бўлди-ей,
Оҳ тортганимда гулзор чўл бўлди-ей,
Нечун мени излаб бир келмайсан, болам?

Сен учун ярим нафасга тўяман,
Ҳатто ҳавони сенга деб қўяман,
Соғинсам йиғлаб, суратинг суяман,
Нечун мени излаб бир келмайсан, болам?

Ой, йиллар бўлди кўрмадим бўйингни,
Гоҳо эслолмайман рангинг-рўйингни.
Жоним, бўзлайман билмай фикр-ўйингни.
Нечун мени излаб бир келмайсан, болам?..

Саодат МАТЁҚУБ қизи.

КЎРКИГА КЎРК ҚЎШДИ

(ФОТОРЕПОРТАЖ)

Задарё туманига борганмисиз? Афсус. Мабодо йўлингиз тушиб қолса бир кириб ўтинг. Пушаймон бўлмайсиз. Аксинча, бу ердаги муҳташам, миллий услубда қурилган биноларни кўриб дилингиз яйрайди. Ҳа, бундан уч-тўрт йил илгари бу нарсалар йўқ эди. Албатта, мустақиллик шарофати-да. Қишлоқдаислоҳотлар бошлангач туман раҳбарлари аҳолига маиший хизмат кўрсатишни қандай қилиб яхшилаш хусусида бош қотиришди. Ниҳоят бир қарорга келишди. Аввало қишлоқларни туман маркази билан боғловчи автошоҳбекат тикланди. Ҳозир у ерда ҳар соатда неча юзлаб йўловчига хизмат кўрсатиш имконияти яралди. Кутиш зали, она ва бола, ҳайдовчилар учун дам олиш хоналари мунтазам ишлаб турибди.

Миллий услубда қурилган деҳқон бозорини айтмайсизми? Йилнинг қайси фасли бўлишидан қатъий назар усти ёпиқ пештахталар сотувчи ва харидорлар хизматида. Ахир, буларнинг барчаси эл-юрт фаровонлиги йўлида қилинаётган ишлар. Дарҳақиқат, булар шаҳар кўркига кўрк қўшаяпти.

СУРАТЛАРДА: Деҳқон бозори; янги фойдаланишга топширилган автошоҳбекат; "Амир Темур" номли жамоа хўжалиги ижарачиси Абдуваҳоб Хўжамбердиев режадан ташқари етиштирилган тарвузларни сотаяпти.

Т. ҲАМРОҚУЛ тасвири.

• Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт •

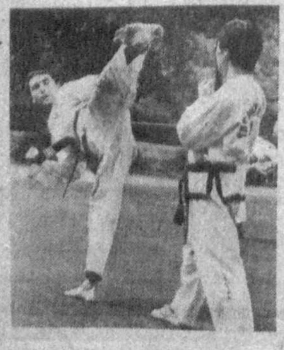

ДУНЁ «ЮЛДУЗ»И ТРАМПЛИНГА ҚАЙТАДИМИ?

Эндиликда нафақат Ўзбекистоннинг, балки жаҳон спортининг "юлдуз"и саналган фристайлчимиз Лина Черязованинг Америкадаги машғулотлар пайтида жиддий жароҳат олганлигини ва АҚШда шифо олаётганлигини хабар қилган эдик.

Лина соғайиб, Тошкентга қайтиб келди. Албатта, спорт мухлисларини Линанинг келажакда катта трамплинга чиқишчиқмаслиги жуда қизиқтиради. Чунки қишда фристайл бўйича жаҳон кубоги баҳслари ўтказилади. Унда машҳур спортчимиз яна қатнашиб, Ўзбекистон байроғини жаҳон узра баланд кўтаради, деган умиддамиз. Ҳар ҳолда Лина кучли ирода эгаси эканлигини яна бир бор намойиш этиб, аввалгидек машғулотларга киришиб кетди.

БЕЛЬГИЯДА ЭЛМУРОД НУРОХУНОВ ОЛТИН МЕДАЛЬ ОЛДИ

Таэквандо (ИТФ) бўйича Бельгияда ўтказилган мамлакат очиқ биринчилигида ҳамюртларимиз муваффақиятли қатнашишди. Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, бу чемпионатда Осиё қитъаси бўйича фақат бизнинг мамлакат спортчилари баҳсга киришиб, биттадан олтин ва кумуш, иккита бронза медалини қўлга киритишди.

Таэквондочиларимиз орасида Элмурод Нурохунов бошқаларга нисбатан яхшироқ натижага эришди. У "тил", яъни махсус машқларни бажариш бўйича Бельгия очиқ биринчилигининг олтин медалига сазовор бўлди. Спарринг бўйича эса бронза медалини қўлга киритди.

71 кг. вазнлилар беллашувида ҳамюртимиз Тўлқин Расулов кумуш медаль билан тақдирланди. Айнан шу вазн тоифасида қатнашган яна бир юртдошимиз Александр Тенга эса бронза медали насиб қилди.

Умумжамоа ҳисобида Ўзбекистон ёшлар терма жамоаси Польша ва Голландиядан сўнг фахрли учинчи поғонага кўтарилди. Ушбу турнир таэквондочиларимиз учун профессионаллар ўртасида ўтказиладиган анъанавий Санк-Петербург халқаро турнири олдидан ўзига хос кўрик вазифасини ўтади.

ҲАМЮРТИМИЗ — ЧЕМПИОН

Спортнинг биллярд тури йилдан-йилга жаҳонда оммавийлашиб боряпти. Кейинги йилларда бу спорт тури бўйича йирик халқаро турнирлар ташкил этиляпти.

Москвада ўтказилган жаҳон чемпионати ушбу турнирларнинг, албатта, энг нуфузлиси бўлди. Шуниси қувончлики, унда мамлакатимизнинг ҳам учта вакили қатнашди. Тошкентлик Дмитрий Хан республикамиз шарафини муносиб ҳимоя қилиб, жаҳон чемпиони бўлди.

Р. ЭРМУҲАММАД,
"Халқ сўзи" мухбири.

"Тошкентвино" заводи қошидаги бир неча йиллардан буён фаолият кўрсатиб келаётган соғломлаштириш марказида нафақат ишчилар, балки соғлом ва бақувват бўлиш истагида келганлар, ўзларини спортга бағишлаган ёшлар ҳам йиғилишади. Бу ерда улар учун барча шарт-шароитлар мавжуд.

Соғломлаштириш марказига машҳур спорт усталари ҳам тез-тез ташриф буюриб, ёшларга маслаҳат бериб туради. Бокс билан машғул бўлганлар орасида эса таниқли боксчи, жаҳон чемпиони Руфат Рисқиевни учратиш мумкин.

СУРАТДА: ёш боксчи Нуриддин Фахриддинов хизмат кўрсатган спорт устаси Руфат Рисқиевдан сабоқ олаётир.

ЎзА.

• Бу ажиб дунё

ЗАМОНАВИЙ РОБИНЗОН

Харковлик 64 ёшли "Робинзон"ни маҳаллий аҳоли оддий қилиб Володя дея аташади. Замонавий Робинзон бундан 14 йил олдин ўз тақдирини ўрмонга бахшида этган эди.

Унинг биргина йўлдоши — содиқ ити Мурзадир. Улар фақат дарё ва ўрмон тақдим этган насиба билан кун кўришади. Маҳаллий халқ Володянинг аҳён-аҳёнда табиат инъоми — қўзиқорин ва балиқларни кишиларга консерва эвазига алмашганини эътироф этишмоқда. Одатда эса харковлик Робинзон ҳеч ким билан мулоқотда бўлмайди. Бу дунёнинг ишлари уни тамоман қизиқтирмайди.

АБОНЕНТЛАР ДИҚҚАТИГА!

1 ноябрдан бошлаб халқаро ва шаҳарлараро телефон ва телеграф алоқалари хизмати учун янги тарифлар жорий этилади.

Марказий Осиё давлатлари.
(Қозоғистон, Тожикистон, Қирғистон, Туркманистон)
Бир дақиқа сўзлашув қиймати - 4 сўм 80 тийин.
Телеграммадаги бир сўз қиймати:
аҳоли учун
одатий -60 тийин.
шошилинч -1 сўм 20 тийин.
корхоналар учун
одатий -1 сўм 20 тийин.
шошилинч - 2 сўм 40 тийин.

Россия, Украина, Белорусь, Молдова, Арманистон, Грузия, Озарбайжон.
Бир дақиқа сўзлашув қиймати - 8 сўм.
Телеграммадаги бир сўз қиймати:
аҳоли учун
одатий - 1 сўм.
шошилинч -2 сўм.
корхоналар учун
одатий - 2 сўм
шошилинч - 4 сўм

ОВРУПО.
(Шу жумладан Латвия, Литва, Эстония).
бир дақиқа сўзлашув қиймати - 36 сўм.
Телеграммадаги бир сўз қиймати:
аҳоли учун
одатий - 4 сўм 80 тийин.
шошилинч - 9 сўм 60 тийин.
корхоналар учун
одатий - 9 сўм 60 тийин.
шошилинч - 19 сўм 20 тийин.

Осиё.
Бир дақиқа сўзлашув қиймати - 45 сўм.
Телеграммадаги бир сўз қиймати:
аҳоли учун
одатий - 4 сўм 80 тийин.
шошилинч - 9 сўм 60 тийин.
корхоналар учун
одатий - 9 сўм 60 тийин
шошилинч - 19 сўм 20 тийин.

Африка, Америка.
Бир дақиқа сўзлашув қиймати - 50 сўм.
Телеграммадаги бир сўз қиймати:
аҳоли учун
одатий - 4 сўм 80 тийин.
шошилинч - 9 сўм 60 тийин.
корхоналари учун
одатий - 9 сўм 60 тийин.
шошилинч - 19 сўм 20 тийин.

Австралия.
Бир дақиқа сўзлашув қиймати - 60 сўм.
Телеграммадаги бир сўз қиймати:
аҳоли учун
одатий - 4 сўм 80 тийин.
шошилинч - 9 сўм 60 тийин.
корхоналар учун
одатий - 9 сўм 60 тийин.
шошилинч - 19 сўм 20 тийин.

Ўзбекистон Республикаси.
Бир дақиқа сўзлашув қиймати:

Йўналиш	аҳоли учун	ташкилотлар учун
Андижон вилояти	0,60 сўм	1,20 сўм
Жиззах вилояти	0,60 сўм	1,20 сўм
Намаган вилояти	0,60 сўм	1,20 сўм
Самарқанд вилояти	0,60 сўм	1,20 сўм
Сирдарё вилояти	0,60 сўм	1,20 сўм
Фарғона вилояти	0,60 сўм	1,20 сўм
Тошкент вилояти	0,60 сўм	1,20 сўм
Бухоро вилояти	1,20 сўм	2,40 сўм
Қорақалпоғистон	1,20 сўм	2,40 сўм
Қашқадарё вилояти	1,20 сўм	2,40 сўм
Навоий вилояти	1,20 сўм	2,40 сўм
Сурхондарё вилояти	1,20 сўм	2,40 сўм
Хоразм вилояти	1,20 сўм	2,40 сўм

Телеграммадаги бир сўз қиймати:
аҳоли учун
одати - 40 тийин.
шошилинч - 2 сўм.
корхоналар учун
одатий - 70 тийин.
шошилинч - 2 сўм.

Автоматлаштирилган йўналишларда телефонистлар орқали буюртма беришда сўзлашув қиймати икки баравар ортади.

Шаҳар абенентларига шунингдек, меҳмонхоналардан қунғироқ қилинганда курсатиладиган кредит хизмат учун қушимча 80 тийин ҳақ олинади.

"Узбектелеком" концерни.

"РАФ"
заводининг расмий дилери тавсия этади:
"РАФ" микро автобуслари (йўловчилар ташувчи, "тез ёрдам", "люкс" ва эҳтиёт қис млар).
Баҳоси завод нархида.
Тошкентдаги ваколатхона
тел.: 44-25-78, 44-22-85.
Ригадаги тел.: 8-0321-28-66-36, 28-15-26.

Корхона, ташкилот ва савдо ташкилотлари диққатига:

"ЎЗБЕКЕНГИЛСАНОАТ" уюшмасига қарашли Қўқон пайабзал фабрикаси очиқ типдаги Қўқон пайабзал ишлаб чиқариш "МАДИНА" акцияли жамиятига айлантирилди.

Истеъмолчи ва таъминотчилар олдидаги илгариги мажбуриятлари сақланиб қолади.

Барча даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади.

Маълумот учун телефонлар:
8-(373-55), 3-74-43, 3-73-00, 2-20-33.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Анвар ЖЎРАБОЕВ.

• *БЎЛИМЛАР:*
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 32-07-94;
Иқтисодиёт 32-36-65;
Маънавият 32-35-60;
Ахборот 32-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — Р. Жумаев.
Навбатчи — Ф. Бобо Дўст.

Рўйхатдан ўтиш тартиби №0001 Буюртма Г. — 1244 71326 нусхада босилди, ҳажми – 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А – 2

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.

Босишга топшириш вақти — 21.00.
Босишга топширилди — 19.50.

1 2 3 4 5 6